

Complexnummer: 510659

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

.

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

510660, 510661

Woonplaats

Bedum

Gemeente

Het Hogeland

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Schoolstraat 12, 9781 JN te Bedum

Complexomschrijving

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit een SCHOOLGEBOUW met TOEGANGSHEK in 1920/21 gebouwd naar een ontwerp van architect J. Tilbusscher. De school die onderdak bood aan een gereformeerde lagere school en een ulo, verving de lagere school die toentertijd aan de overkant stond. Bij de oplevering waren er zeven lokalen beschikbaar voor het lager onderwijs en vier voor de ulo. Tegen de zin van de architect in werden de toiletten buiten het gebouw geplaatst. Waarschijnlijk werd omstreeks 1928 de linker zijvleugel verlengd met een iets uitspringend gedeelte in dezelfde stijl om onder andere de toiletten naar binnen te kunnen verplaatsen. In 1951 werd de ulo in een ander gebouw ondergebracht. Aan de zuidzijde kreeg het gebouw in 1982 een nieuwe aanbouw, bestaande uit een tussenlid met plat dak en een dwars daarop geplaatst rechthoekig pand onder een schilddak. Deze uitbreiding valt buiten de rijksbescherming. In 1990 vond er een aanpassing plaats binnen het gebouw om de vraag naar meer lokalen op te lossen. De centrale trap in de hal werd in dezelfde stijl een verdieping hoger gemaakt en op zolder werden twee nieuwe lokalen gecreëerd, waarbij er voor de lichttoevoer een reeks nieuwe dakkapellen aan de achterzijde werd geplaatst. Tevens werd er een replica van het toegangshek gemaakt voor de zij-ingang en werden de ramen aan de achterzijde vervangen door ramen met geëtste roedenverdeling.

Het schoolgebouw dat is opgetrokken in een op het Rationalisme geënte stijl strekt zich uit langs de Schoolstraat en De Vlijt, terwijl de hoofdentree met toegangshek op de hoek van beide straten is gesitueerd. Aan de achterzijde bevindt zich het schoolplein met in het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

midden drie bomen met in een carré eromheen houten banken.

Waardering

Complex van school met toegangshek van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang

- als voorbeeld van een grote gereformeerde plattelandsschool uit 1920 waar twee onderwijsniveaus in onder waren gebracht
- vanwege de karakteristieke vormgeving van school en hek
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen
- vanwege de zeldzaamheid van voorkomen van een school van zo grote omvang in de regio het Hogeland
- vanwege de markante ligging op een hoek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510660

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 juli 1998
Kadaster deel/nr 82764/175

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Bedum Het Hogeland Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Bedum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Apartement aanduiding Grondperceel
Bedum K 1953

Omschrijving**

Omschrijving

Het op een vliedervormige plattegrond opgetrokken SCHOOLGEBOUW van twee bouwlagen hoog, is gebouwd in een bruine bezande baksteen op een trasraam met rollaagbeëindiging. Het schilddak dat deels gedekt wordt door een bruin geglazuurde muldenpan en deels door een zwarte muldenpan, heeft vier bakstenen schoorstenen op de nok, vier zinken pironnen op de nokeinden en wordt omlijst door een houten overstekende goot op klossen en door een muizetandfries. Twee, drie bouwlagen hoge hoektorens, onder een tentdakje accentueren de hoofdingang. Vlakjes siermetselwerk geven de scheiding tussen de bouwlagen aan.

De hoofdentree bevindt zich in het middendeel van het gebouw (aan de noordwestzijde) en bestaat uit een dubbele getoogde paneel deur met twee achthoekige kijkgaten met smeedijzeren tralies. De deur wordt omsloten door boven- en zijlichten met roedenverdeling onder een segmentboog. Een bakstenen stoep van twee treden vormt de toegang. Boven de deurpartij bevindt zich een betonnen balkon met gemetselde balustrade voor twee dubbele openslaande deuren met bovenlicht met ruitvormige roedenverdeling. Daarboven zijn drie halve tweeruits vensters (twee enkele en een dubbel) geplaatst. Tussen deze vensters en de openslaande deuren staat op een natuurstenen plaquette: Geref. School. Een dakkapel met gebogen daklijst en een driedelig venster siert het dakvlak. In de zijgevels van de beide torens die de entree markeren, bevinden zich twee gevelstenen. Op de stenen in de gevel rechts van de entree staat: "Bijzondere School. Uit vrijwillige bijdragen gebouwd in 1872. Mark. 10.vs 13.16.", en "Gebouwd in de jaren 1920-1921". Op de stenen in de gevel links van de entree staat: "Bestuurders. PKvD pres. -LRB secr. -GWB-GSW-JPW-JMG-JSW. Hoofdond. H.Vos" en "De vreeze des Heeren is het beginsel der wetenschap". De torens zijn verder voorzien van vensters van verschillend formaat met roedenverdeling.

Aan de pleinzijde (zuidoostzijde) van het middendeel bevindt zich ook een entree, bestaande uit een dubbele houten deur met twee

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

keer drie glasruiten bovenin onder een brede gepleisterde latei met muizetandrand die tevens twee smalle drieruits vensters aan weerszijden van de deur afsluit. Boven de entree drie langwerpige drieruits glas-in-loodramen met daarboven drie kleine, die tezamen de trapopgang markeren.

Afwisselend twee- en driedelige openslaande vensters met bovenlicht met roedenverdeling geleden de gevels van de beide zijvleugels aan de straatzijde op de eerste bouwlaag en vensters geheel met roedenverdeling op de tweede bouwlaag. De vensters aan de pleinzijde zijn vierruits met in de bovenlichten een geëtste roedenverdeling (niet origineel). Alle vensters worden afgesloten door een strek met muizetandrand. De dakvlakken aan de straatzijde dragen drie dakkapellen onder een schilddakje met een goot op klossen, met elk een driedelig venster met ruitvormige roeden. De dakkapelpartij aan de pleinzijde is van recente datum (1990).

De rechter kopgevel (zuidzijde), waar de nieuwbouw uit 1982 tegenaan is gezet, heeft op de tweede bouwlaag een betonnen balkon met gemetselde balustrade voor een dubbel venster (oorspronkelijk balkondeuren) onder een bovenlicht met ruitvormige roedenverdeling, en drie vierruits vensters met roedenverdeling in de bovenlichten. De ramen en deuren op de begane grond zijn dichtgemetseld. De linker kopgevel (oostzijde) heeft een dubbele deur met door roeden verdeelde glasruiten en een bovenlicht met roedenverdeling onder een strek. Een gemetselde stoep van twee treden met aan weerszijden een gemetseld muurtje vormt de toegang. Naast de deur aan de linkerzijde een driedelig venster en aan de rechterzijde een smal venster; op de verdieping een driedelig venster, een tweedelig- en een klein venster, alle met roedenverdeling in de bovenlichten en voorzien van een strek.

In het INTERIEUR zijn onder meer van belang: de trapopgang (met uitzondering van het in 1990 toegevoegde deel) met glas-in-loodramen waarop de portretten van de drie voormannen van de Schoolstrijd staan afgebeeld: mr. G. Groen van Prinsterer, dr. A. Kuyper, jhr. A.F. de Savornin Lohman; de granito vloeren; de paneeldeuren met bovenin zes ruiten van geel glas, met kroonlijstje en hanekam van rode baksteen, die toegang verlenen tot de schoollokalen op de eerste en tweede bouwlaag; de gepleisterde gebroken bogen die de gangen markeren.

Waardering

Schoolgebouw van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang

- als voorbeeld van een grote gereformeerde plattelandsschool uit 1920 waar twee onderwijsniveaus in onder waren gebracht
- vanwege de karakteristieke vormgeving en het verzorgd materiaalgebruik
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van het exterieur en delen van het interieur
- vanwege de functionele relatie met het toegangshek
- vanwege de zeldzaamheid van voorkomen van een school van zo grote omvang in de regio
- vanwege de markante ligging op een hoek

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510661

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 juli 1998
Kadaster deel/nr 82764/167

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Bedum Het Hogeland Groningen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Bedum K 4273

Omschrijving**

Omschrijving

TOEGANGSHEK bij school bestaande uit twee in roodbruine baksteen opgetrokken hoofdpijlers met daartussenin twee beweegbare ijzeren hekken. De hoofdpijlers worden afdekt door een dekplaat opgebouwd uit rollagen van verschillende hoogte en aangesmeerd met cement. Bovenin de beweegbare hekken staat te lezen: "School met den Bijbel". De spijlen en regels van het hek zijn nieuw (oorspronkelijk zat er gaas tussen). Een replica van het hek staat voor de zij-ingang.

Waardering

Toegangshek van algemeen belang

- vanwege de karakteristieke vormgeving met tekst in de stijl van de twintiger jaren
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid
- vanwege de functionele relatie met de school
- vanwege de markante ligging op een hoek

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke Erfscheiding(D) Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument